

Fazekas-múzeum

Az Országos Idegenforgalmi Tanács az idegenforgalmi alaptól vissza nem térítendő állami támogatással segíti a leendő kisköréi üdülőkörzet vendégfogadásának előkészítését, a tájegység idegenforgalmi értékeinek gyarapítását. Az idén például hozzájárult a tiszafüredi fazekas-múzeum rekonstrukciójához. A létesítmény a jövő év első negyedében készül el, és majd látványokat kínál majd a hírneves tiszafüredi fazekas népművészet sokszínű alkotásaiból.

Állattenyésztési tudományos napok

A takarmányozásban tovább kell javítani a hatékonyságot, mert bár az állattenyésztés kielégíti a hazai és az exportigényeket, a takarmányozás viszonylag alacsony színvonalú akadályozza az árutermelés növelését és rontja a gazdaságosságot — mondotta Vánesa Jenő mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes szerdán, a Tudományos Akadémián, ahol megkezdődtek

a XI. állattenyésztési tudományos napok.

Várhatóan 1,9 millió tonna vágóállatot ad idén a mezőgazdaság, és először sikerül túlszárnyalni a 2 milliárd literes tejtermelési szintet. Az ágazat eleget tesz exportkötelezettségeinek: a vágómarha-, juh- és a baromfi-termelés több mint felét külföldön értékesítik.

Nem kielégítő viszont az ágazat hatékonysága a lekövetett eszközökhöz képest. Különösen kifogásolható, hogy a fokozatosan növekvő eszközigényeket nem követi arányosan a termékkibocsátás, a hozamok növekedése. Jórészt azért, mert a takarmányozás nem elég szakszerű, gyakran nem elégíti ki az állatok igényeit, és a különböző takarmányféléket nem használják fel rendeltetésszerűen.

A miniszterhelyettes előadása után Szajkó László egyetemi tanár emlékezett meg Cselkó István születésének 130. évfordulójáról. Méltatta a neves szakember tevékenységét, amellyel segített megalapozni hazánkban a szakszerű, tudományos alapokon nyugvó takarmányozást.

A tanácskozás szekcióülésekkel folytatta munkáját: állatfajonként vitatták meg a tudományos kutatók és a szakemberek a takarmányozás fejlesztésének tennivalóit.

Kritikusok díja

A Magyar Rádió — nyolc tagú zsüri — az idén is odaítélte a Kritikusok-díját a magyar hangjátékok és dokumentumjátékok kiemelkedő alkotóinak. Írói díjjal jutalmazta a zsüri Karinthy Ferencet, Visszajátszás és Koppányi Györgyöt Földgömb, madárral című hangjátékáért. A rendezői díjat Varga Géza kapta, Mándy Iván Játék a téren című hangjátékának rendezéséért, a színészi díjakat Venczel Vera, a Mándy-darabban és Mádi-Szabó Gábor a Koppányi-hangjátékban nyújtott alakításáért.

A kis hangjáték kategóriában az írói díjra a zsüri nem

tett javaslatot; a rendezői díjat Valló Péternek ítélte a Mikulásvirág című Vámos Miklós hangjáték megvalósításáért. A színészi díjak nyertesei: Sulyok Mária (Vathy Szusza Szerelem című darabjának főszerepéért), Kállai Ferenc, Mikulásvirág-beli szerepéért.

A dokumentumjáték-szerzők közül Kósa Judit a Tanúvallomást tettem és Oláh Gábor Telkemen az Erzsébet hid című művéért részesült díjazásban. A díjazott műveket január 16—28. között megismétli a rádiószínház.

(MTI)

Ördögöt vagy festéket?

Hány négyzetméter lehet egy átlagos alapterületű lakás belső falfelülete? Kétszázalig aligha több. Ha nekilát a szobafestő, néhány nap múltán biztosan kimoshatja az ecseteit. Hány négyzetméter lehet a dorozsmai szélmalom külső homlokzata? Kétszázalig aligha több. Ha nekilát a festőbrigád, az állványozást is számítva néhány nap múltán biztosan kiállíthatják a számlát. Nem is túl nagy összegről, hiszen a Stologen nevű, műanyag-alapú festéket négyzetméterenként körülbelül 120—130 forintért „hordják fel” a falra.

A műemlékek gondozásának, állandó karbantartásának fontosságát bizonygatni talán felesleges is, mindenki tudja, legkivált az építési szakemberek, hogy a ma még helyreállítható, megőrizhető emlékek holnapra talán jóvátehetetlenül elpusztulnak. Ezért aztán — 1977. május

20-án, előzetes szóbeli tárgyalások után — a Móra Ferenc Múzeumban megfogalmazták a megrendelő levelet. Ebben kérték a Szegedi Építőipari Szövetkezetet, hogy még az idegenforgalmi szezon kezdete előtt vállalja el a dorozsmai szélmalom külső festését. (A fal előreláthatóan húsz évre garantált tapasztásával, pontosan: drótfonatos cementezésével — megbízott kisiparos még az állványzatot is otthagva szívességből, hogy a festésnek az se lehessen hátráltatója, hogy a szövetkezetből öt nappal később megérkezett a visszaigazolás: a belegező, még a festési feltételeket is részletező válasz.

A cementes burkolat nem különleges, nem is túlzottan igényes, egy sajátossága azonban van: még a nagy esők, fagyok előtt be kell festeni, hogy a szinte láthatatlan hátszálrepedések miatt egy-két év múlva ne peregjen le a vakolat.

Igy aztán előbb telefonon, majd két levélben is sürgette a múzeum képviselője a szövetkezeteket: vagy kezdjék meg a festést — erre még a szeptemberi nyári napok is alkalmasak lettek volna —, vagy vonják vissza a vállalat, hadd kereshessenek más kivitelezőt. Válasz azonban egyik levélre sem érkezett.

Stologen-bevonat helyett igazán nem akarjuk az ördögöt festeni a dorozsmai szélmalom falára, de mit teszünk majd a múzeumiak, ha mállani kezd a vakolat, s újabb tízezreket kell megrendelniük az ismételt vakolást? Nyilván áthárítják a felelősséget a kár okozójára. Mert, hogy az idegenforgalmi szezonnak már a vége óta is eltelt egy negyedév... Mennyivel egyszerűbb lett volna ez az ügy, ha még május 25-én közli a szövetkezet, miért nem vállalkozhat a festő-részleg a malomfal kipin-gálására!

P. K.

Oktatás, nevelés

Megismerni és alkalmazni az új dokumentumokat

Az elkövetkező években — a közoktatási rendszer korszerűsítésével — minden iskolatípusban és tantárgyban a nevelő-oktató munka tartalmát meghatározó új dokumentumokat fogalmaznak meg. Ezekről és a bevezetésükkel összefüggő szakszervezeti feladatokról tanácskozott szerdán a Pedagógusok Szakszervezetének Központi Vezetősége dr. Csűrös Zoltán akadémikus elnökövel.

Az ülésen Orbán Sándornak, a Pedagógusok Szakszervezete titkárnak előterjesztésében vitatták meg az új iskolai dokumentumok előkészítését és az ezzel kapcsolatos tennivalókat. Élénk érdeklődést és a vitában számos egyetértő hozzászólást váltott ki a beszámoló megállapítása: az új dokumentumok alapján végzett munka lehetővé teszi az oktatás és nevelés magasabb színvonalra emelését, ezért az elkövetkező évek legfontosabb oktatáspolitikai feladata az új dokumentumok pontos megismerése, alkotó alkalmazása.

Az új alapküldetéseket több részben foglalják össze a főbb tennivalókat. Az „alapelvek” részletesen meghatározzák az adott iskolatípus célját, szerepét és fő feladatait. A „tantervek” egyebek között tartalmazzák a tantárgy céljait, az évfolyamonkénti órakeretet, a tananyagot, amely két részből áll: a törzsanyagból, valamint a kiegészítő anyagból. Ez utóbbi új az eddigi tantervekhez viszonyítva. A törzsanyagot az átlagos képességű tanulók az évi óraszám kétharmada alatt képesek elsajátítani. A kiegészítő anyag csak ajánlott, a pedagógusoknak joguk van más témák feldolgozására is. Mindez lehetővé teszi a tanulókkal való differenciáltabb foglalkozást, növeli a pedagógusok önállóságát, segíti a diákok gondolkodásának fejlesztését, az iskolába-

járók sajátos érdeklődésének kielégítését. Ugyancsak az új tantervek teszik majd lehetővé — mivel nem heti, hanem évi órakeretet jelölnek meg —, hogy a 11 napos ciklust az általános iskola felső tagozataiban is bevezethessék.

A vitában felszólaló Gosztonyi János oktatási államtitkár rámutatott arra, hogy a tudományos-technikai haladás tette szükségessé az oktatási-nevelési reformokat. Lényeges, hogy minden-

ki ismerje az oktató-nevelő munka korszerűsítésének okát, a pedagógusok egységesen értelmezzék az új dokumentumokat.

A Központi Vezetőség végül egyetértett abban, hogy az új bértételek alsó határának kötelező — legkésőbb 1979. március 31-ig történő — elérése fontos életszínvonal-politikai intézkedés. A végzett munka szerinti differenciálásnak az alsó és felső bérhatárok között kell érvényesülnie.

Új film

Ki látott engem?

Színes, magyar film. Írta: Hubay Miklós. Operatőr: Szécsényi Ferenc. Zene: Mihályi András. Rendezte: Révész György. Főbb szereplők: Safranek Károly, Hernádi Judit, Gáti Oszkár, Székelyi József, Straub Dezső.

A centenáriumi kórusból szólóamot kért a film is. Pontosan időzítve, szinte naprakészen az évfordulóhoz jelent meg mozivásznainkon az Ady-film, nem lebecsülendő truvájával, Ady Endre személyes jelenlétét nélkülözendő, a poétát (vagy inkább a publicistát) evigali halandóságából kiragadvafölmentve, írásainak-verseinek hatását fűrkészőn a Város pályaudvarán, utcáin, lakáiban, nyomdájában.

Ki látott engem? — kérdezi Ady Endrével Hubay Miklós és a forgatókönyvet fővállaló rendező, Révész György. S a kérdés igazán költői lehetne, ha nem bujkálna mögötte némi akasztófahumor (már ami a költő személyes jelen-nem-létéit illeti). Valóban nincs jelen Ady? Sorait *Latinovits Zoltán* maszkiáját a szobrász *Melocco Miklós* celebrálja, a szerkesztőségben megüresedett helyét s szellemét két bohém, virgonc zurnaliszta, a *Flóra* is eljutott cikkeinek perzselő-lázító hevéit egy kamasz parasztfiú, sőt a lángoló női szívek is sebesen dobbannak érte-utána, tehát jelen van, friss az úr még mögötte, mit odahagyott a Város círcsánan vigalmas pályaudvarán, Párizs felé

pöfögve. Jelen van, pedig csupán a kezefejét látjuk a vonatablakból. Búcsút int. És a vak zongorista magányosan éneklí strófiát, a szívügyekért revansra pipiskedő katonatiszt csak a kalapját taphatja meg, a kúrján égi álmából fölriadó kanonok nagyon elevennek érzi szellemét, s a parasztfiú is hazairamodik sebesen, mert félti az aratókat, földijeit, az Ady-cikkek sortűzfenyegette mártírjait.

Miért mégis, hogy ennyi „zsibbadt vágyból” nincs erős akarata? Mert a film olyan kusza szénakazalra emlékeztet, amit nagysebesen összehordtak, minden látható és tapintható rendszerező elv, elképzelés nélkül. Néhány csodálatos felvétel — Szécsényi Ferenc érzékeny kamerája — menti el a látvány szigetére, mi a gondolatban hibádzik. Révész György filmje az újságpapírossal befűtött kályhához hasonlatos, mely tudvalegően nagy lánggal ég, csak éppen meleget nem ad. Nem fűt. Holott ha valaki, Ady igazán jeles futómester hírében állott. El is mondják róla, meg is esküsznek rá, csak éppen nehéz hinni is ebből. Ha most túlesünk majd az évforduló (jó magyar szokás szerinti) megválasztottain, nem lesz haszontalan a vállalkozás szépen, csöndben, higgadtan egy ártyékesabb, izgalmasabb Ady-filmhez. Ahonnan ne liannyozzék feltétlenül maga a költő — ha már nem nagyon muszáj.

N. I.

Búzakalász és fúrótorony

Búzakalász és fúrótorony, birkanyáj és ipari szilueit, szélmalom és gáztartály, napraforgótábla, kamillatenger és az algói olajmező megannyi változatos ipari formája. Jelképek, újfajta szimbólumpárok is lehetnek. *Gyenes Kálmán és Horváth Dezső Ember és olaj* című fotókiállításán egy életforma és a táj változásának természetes velejárói, jelenségei. S ugyanakkor jelképek is. Talán ebben van a képek legnagyobb ereje, szépsége és igazsága. Tizenkét esztendője, hogy a gémeskutak mellett a fúrótorony is mindennapos látvány lett az Alföldnek ezen a vidékén. Tizenkét esztendő arra kevés, hogy gyökeresen megváltozhasson a táj és ember minden ízében, külső formájában, belső tartásában, indulataiban és életvitelében. Napjaink fontos társadalmi kérdése az életformaváltás, a szocialista életmód vonásainak, jellegének erősödése. Átmeneti időket élünk, változik a táj arculata, ahogy vallják a föld mélyén rejtőző gázai energiákat, ahogy mind többet tudunk és hódítunk meg a természet erőiből. Változik a természeti környezet karaktere, s formálódik a tegnapi paraszti munkássá, a karnyújtásnyi világban élő ember közösségben dolgozó, közösségben gondolkodó öntudatos olajbányász-szá. Kétarcú még ez a világ, két világ szépségeivel, lendítő erővel és visszahúzó szálakkal. Nostalgiainkban még sebbnek látjuk a napraforgótengert, mint a toronyerdőt, de eszünkkel, zsebünkkel, gondolatainkkal és te-teinkkel már leadtuk voksunkat az utóbbira — mely jelenünk és jövőnk záloga.

Mennyire jellemző mai városunkra az algói olajmező példája! Bizonyítja ezt nem az szociográfiai mű, televíziós riportfilm megannyi tudósítás, művészeti megfogalmazás, képi let. S bizonyítja Gyenes Kálmán és Horváth Dezső új szocio-fotóinak kiállításai is a November 7. Művelődési Központban. Sokat

beszélünk, vitázunk mostanság az újmódi, a szocialista mecénásság kérdéseiről. A vitához a November 7. Művelődési Központ nagyszerű kezdeményezésére már két nagyvállalat szolt hozzá tettekkel. Tavaly a DÉLEP segítő támogatásával valósult meg a két fotós *Ember épít embernek* című sikeres kiállítása, most a Nagyalföldi Kőolaj-és Földgáztermelő Vállalat és az OKGT Nagyalföldi Kutató és Feltáró Üzeme patronálta a fotósokat. Egy iparág, egy életforma, egy különös világ lencsevégre kapott dokumentumai sorakoznak a terem falain. Olajosok, földet injektáló gépek, gáztartályok asszonyos formái, azbesztruhás „földbéli” asztronauták, újmódi Prometheusok, csillanó csókgyökök, műszerek meg-

Kiállítási napló

merevített ideges mutatói, fémkarácsonyfák az éjszakában... Mindezt az izgalmas és látványos témavilágot egyszerű eszközökkel — keresetség nélkül, lényegre koncentrálva, észrevéve és észrevéve ennek a világnak esztétikai és emberi értékeit — tárják elénk a kiállítók. A fölmutatás, a megállítási és elgondolkodtatási e tárlat legfőbb erénye. Jó volna tudni, hogy ez az anyag nem tűnik el a süllyesztőben a kiállítás bezártával, hanem a mecénások jóvoltából album alakjában megőrzi a 70-es évek algói olajosainak képeket fogott életét, munkáját. Bizunk abban is, hogy a sorozat folytatódik — hisz életünknek, munkánkban annyi fontos és érdekes területe vár még megörökítésre.

Zenei szerkezetek

F. Palásthy Klára grafikai tárlatát láthatták az érdeklődők a Bartók Béla Művelődési Központban. A szegedi fiatal grafikusok egyik ígéretes tehetségű tagja ezzel a kiállítással nagyon pregnánsan bizonyította felkészültségét mellett elképzeléseit, választott útjának jelzőkaróit, mozgatórugóit.

Zenei ihletéseiről már képeinek címeiben is vall: *Tér-ütem-zene-dallam; Etyűdök; Gondos Laci bácsi Bartókról mesél 1952-ben*. Tehát egyik oldalról ezeknek a zenei tételeknek, fogalmaknak, elemeknek vizuális megfogalmazására vállalkozik, s ez nagyon alkalmas a képi szerkezet tisztázására, a képzőművészet ritmusának megteremtésére. Jól példázzák az analízis és a szintézis lehetőségeit a *Törökény évek „cserepel”* és az *Építkezés „téglái”*. A szigorúbb szerkezetű építkezések oldalján kalligrafikus, mozgalmass, játékos lapjai.

Gyengének gyűjteménye az Ady-netszet. Szimpatikus és nagy vállalkozása kísérlet maradt, mert szétesett a kom-

pozíció. A motívumok, jelképek, képi elemek sokasága közül hiányzik az összetartó erő, a kiemelt tétel, a szervező forma. Térben ábrázolt részletek mellett síkba terített motívumok, dekoratív fakturák mellett zavaros képzőművészeti jelenségek. Előremutató, szép lapjai azok, ahol analízis zenei képletek vizuális megjelenítésévé válik mindenfajta erőszakolt, zenére utaló motívum nélkül.

Tandí Lajos

Védett „tengerszem”

A Borsod megyei tanács természetvédelmi területét nyilvánította a Sárospatak határában levő Negyerhegyi úgynevezett „tengerszem”. Borsod megye természeti és történelmi értékei között is megkülönböztetett helyet foglal el ez a csaknem kéthektáryi terület. A teljesen átkövösödött riolittufában a tizenötödik században létesítettek malomkőbányát, ahol

gabonaőrlo és érczúzó köveket készítették.

Az egykori külfejtésű „gödörben” az összegyűlt csapadékvízből tö keletkezett — innen kapta a „tengerszem” elnevezést. Az utóbbi években a Megyerhegyi „tengerszem” kedvelt kirándulóhelyé vált.

A természetvédelmi terület a rudabányai Örvényes Érc-és Ásványbányászati Múzeum kezelésébe került.